

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR: D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR: I. N. CESĂRESCU

ABONAMENTUL

pe an 30 lei; 6 luni 16 lei; 3 luni 8 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Strălnăitatea: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

A P A R E

de două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCURESCI

6, Splaiul Brâncoveanu Voevod, 6

Vis-à-vis de Palatul Justiției

Din cauza sărbătorilor, numărul viitor al ziarului nostru (No. 3) va apare Duminică la 12 cor.

S U M A R :

Energia naturii din punctul de vedere juridic (urmare și fine), de d-l Vespasian Erbiceanu.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ:

Inalta Curte de casație și Justiție, s. II: Bernard Kofler cu Elie Racoviță și Dumitru Crețu cu o Adnotație de d-l C. N. Toneanu.

Tribunalul județului Botoșani: Olga Svicsinsky cu I. S. Ciolac și alții, poprire.

JURISPRUDENȚA STREINĂ:

Curtea de apel din Lyon: D. . . . contra soților M. . . . cu o Observație de d-l D. Alexandresco.

Bibliografie.

Energia naturii din punctul de vedere juridic (*)

(Urmare și finit)

În primul loc socotim că noțiunea juridică despre «lucru» din codul nostru penal diferă într-o măsură de cea din codul respectiv german. Legiuitorul german, pentru a determina elementul material asupra căruia se poate exercita furtul, se servește de cuvântul *Sache*, care într-adevăr are înțelesul restrâns de *obiect* corporal.

Cuvântul «lucru» din art. 306 al codului nostru penal, nu poate fi nici într-un caz un echivalent al cuvântului «*Sache*» din art. 242 codul penal german. Art. 306, coprinzind determinarea elementelor delictului de furt, și fiind pus imediat sub capitolul care tratează despre *crimele și delictele contra proprietăților*, credem că trebuie neapărat să se dea expresiunii «lucru mișcător» din el un înțeles mai larg, semnificând *orice avere mișcătoare*, orice bunuri mobile, susceptibile a deveni proprietate privată, cari, alcătuind o formă a muncii omenești, pot forma obiectul sustragerii frauduloase, în scopul unei *folosințe materiale* ilicite. Acest înțeles al cuvântului «lucru» din art. 306, e mult mai larg de cât sensul vorbeii «*Sache*» din art. 242 al codului

penal german, și se apropie mult de noțiunea despre lucru din codul civil.

În unele locuri, în cari legiuitorul nostru penal voeste a se exprima într'un sens mai restrâns, mai individualizat, întrebuintează cuvântul «obiect» care în adevăr ar constitui un echivalent al vorbeii germane «*Sache*». Așa de pildă avem art. 310 al. I Cod. penal, în care se vorbește despre furtul «obiectelor consacrate cultului»,—aliniatul III, unde se vorbește despre furtul «sculelor și obiectelor aflate în interiorul unei case»,—și aliniatul 6, unde se vorbește despre furtul comis în timpul incendiului sau inundației asupra «obiectelor ce se aflau expuse încă pericolului».

Înțelesul cuvântului «lucru» din art. 306, arătat mai sus, satisface pe deplin cerințele logicei juridice și e în conformitate cu principiile de drept care guvernă materia infracțiunilor contra proprietății.

Pe lângă aceasta chiar doctrina și jurisprudența, în unele cazuri, părăsește interpretarea rigidă, strict literară, păstrată de tradiția romană, a expresiunii «lucru mișcător», admitând a i se da un înțeles mai larg, mai nedeterminat. Așa de exemplu, după oare care esitare, s'a calificat ca furt sustragerea și însușirea porțiunilor de materie detașate de teren, precum ar fi sustragerea unei bucăți de mineral deslipită dintr'o mină, (cărbune, prundiș, pietre dintr'o carieră), dărâmarea unei case în scop de a i lua parte din materialul de construcție, în fine furtul imobilelor prin destinațiune (uși, fereste) (1).

Însăși legiuitorul prin art. 309 al I și II pedepsește ca furturi însușirea arborilor din pădure

(1) Curtea de apel din Colmar a hotărât că sustragerea nisipului și a petrișului, care face parte integrantă dintr'un cimp, alcătuiește un furt, pasibil de penalitatea prescrisă de art. 379 și 401 cod. franc.—Curtea de apel din Bourges, într'un caz analog, a decis din contra că nu poate fi vorba de furt, și că faptul nu poate da loc de cât la daune obținute pe calea civilă.—Curtea de Casație, chemată a se pronunța asupra acestui fapt, a adoptat prima soluțiune. Vezi Chauveau Adolphe et Faustin Hélie, vol. V, pag. 41—42.

(*) A se vedea începutul în *Curierul Judiciar* No. 86,902.

prin detașarea lor de teren și a bucatelor de pe câmp necosite încă.

De asemenea doctrina și jurisprudența în unanimitate aproape califică ca furt, pedepsit de art. 306 și 308 c. pen., faptul unui individ, care găcind din întimplare un tezaur îngropat într'un fond străin, ascunde tezaurul cu intențiune frauduloasă de a și-l însuși în întregime și a nu remite jumătate din el proprietarului fondului, potrivit dispozițiilor art. 649 cod. civil⁽²⁾.

Astăzi trebuie să admitem fără cea mai mică ezitare că obiectul unui furt pot constitui nu numai lucrurile solide și lichide, dar chiar și corpurile gazoase, inpalpabile și invisibile, precum de exemplu ar fi oxigenul, acumulat într'un balon de gutapercă, care poate fi sustras și transportat.

Din cele expuse rezultă cu evidență că prin expresiunea «lucru mișcător» trebuie să înțelegem ori ce avuție, ori ce valoare economică mobilă, sau care poate fi mobilizată și utilizată de om. Cuvântul „lucru“ din art. 306 C. p. e întrebuințat de legiuitor într'un sens absolut nedeterminat și e sinonim cuvântului «bun». Din acest punct de vedere trebuie să socotim ca o avuție, susceptibilă de a da loc aplicării legii penale, ori ce element din natură, pe care știința omenescă a reușit să-l descopere, și să-l introducă în sfera bunurilor economice și a raporturilor contractuale dintre părți.

În cele din urmă, totul se reduce la chestiunea de a se ști dacă elementul de care e vorba are în natură o existență reală, obiectivă și dacă poate fi *apropriat* de om. Forma sub care el se presintă (solidă sau fluidă), socotim că nu poate avea importanță de cât numai din punctul de vedere de a se ști prin ce anume mijloace e posibilă sustragerea frauduloasă a acelui element.

Revenind acum la chestiunea electricității, — și fără a ne încerca să resolvim (cum a făcut tribunalul corecțional din Germania) problema dificilă dacă ea, ca formă a energiei universale, reprezintă ceva de sine stătător în spațiu, alătura de materie, sau dacă este numai o stare, o proprietate, o calitate a acesteia, — trebuie să recunoaștem ca absolut stabilit în știință că electricitatea există în natură ca ceva real și fizic, iar ca atare ea a devenit pentru om un însemnat bun comercial, la producerea căruia se

cheltuesc o serie de valori materiale, precum combustibil, munca oamenilor și travaliul mașinilor⁽³⁾. Pentru punerea electricității sub protecțiunea legilor penale, nici nu e nevoie de a se rezolva în mod prealabil chestiunea științifică a substanței ei constitutive. Puțin importă dacă electricitatea este un fluid, un curent circulator dealungul firelor metalice, sau dacă din contra e o vibrațiune moleculară, o energie, o forță de sine stătătoare. Pentru noi juriștii e destul numai faptul că electricitatea constituie, în sensul art. 306 C. p., o valoare economică, un bun comercial și că poate forma obiectul unui drept de proprietate. Acest articol de lege este conceput în mod destul de vag și nedeterminat, pentru ca să cuprindă și să protejeze, afară de imobile, tot cea ce activitatea omenească reușește să și aproprieze din natură.

Din punct de vedere juridic, bunurile sunt mobile sau imobile, iar actele dăunătoare lor pe care legea le interzice și pedepsește sunt de două feluri: 1) unele sunt îndreptate direct contra materiei, a substanței lor, precum e usurparea, folosința nelegală, furtul, răpirea, abuzul de încredere, distrugerea sau degradațiunea, etc.; 2) altele ținesc a vătămă drepturile de proprietate asupra bunurilor, precum este înșălăciunea, șantajul, însușirea drepturilor autorului prin contrafacerea producțiilor literare și artistice etc. Amândouă aceste genuri de acte dăunătoare pot fi săvârșite și contra electricității, după cum autorul actului tinde a și apropria însăși dreptul de proprietate a electricității aparținând altei persoane, sau caută a sustrage, în mod fraudulos, o cantitate oarecare din energia electrică produsă deja prin o muncă străină.

În cazul din urmă trebuie să recunoaștem că electricitatea formează un bun mișcător, pentru că ea poate fi transmisibilă la distanță, prin ajutorul firelor metalice, și întrebuințată imediat la ecleraj, la mișcarea mașinilor, la electrote-

(²) În filosofia contemporană sunt unii învățați cari admit în univers existența numai unei singure substanțe primitive, de sine stătătoare și ireductibile. Așa de exemplu Herbert Spencer, în *Les premiers principes* (ediția a opta, traduc. de Cazelles) susține că *energia* ar constitui singura substanță fundamentală, ireductibilă, în timp ce materia n'ar fi de cât un mod de a fi, o stare a energiei. Naturalistul filosof Félix le Dantec, în noua sa lucrare, care a făcut deja atâta șomiot în lumea științifică, intitulată *«Théorie nouvelle de la Vie»* (Paris, 1896), susține contrariul, că materia ar fi cauza primară a universului, pe când energia ar reprezenta numai o proprietate a materiei.

Noi nu putem țineă samă de asemenea speculațiuni filosofice, pentru că în chestiuni de drept și mai ales în materie penală, trebuie să plecăm de la niște baze sigure, controlate de științele experimentale, care este știut că admit existența concomitentă în natură a materiei și a energiei, ca substanțe de sine stătătoare și ireductibile.

(³) Vezi Dalloz, *Repert.*, Vol. No. 131; Laurent, VIII, No. 452; Aubry et Rau, vol. II, pag. 372, § 201, nota 37; Demolombe, XIII, No. 49; Fuzier-Herman, art. 716 No. 34; Baudry et Wahl, *Successions*, vol. I, pag. 41; D. Alexandresco, *op. cit.*, vol. III, pag. 220, text și nota 1.; Garraud vol. V, No. 80. În sens contrar: Carnot, *Comment. sur le Code pénale*, vol. II, No. 16; Rauter, *Dr. Crim.*, vol. II, No. 567.

rapie etc., sau poate fi transportabilă, adică colectată în acumulatorii și deplasată dintr'un loc în altul, poate fi înstrăinată la diferite persoane, sau chiar vindută ca orî care alt obiect de comerț. Mai mult încă. Grație descoperirii telegrafiei fără sarmă de cătră marele fisician Marconi, s'a constatat astă-zî că curentul electric poate străbate direct prin aer distanțe enorm de mari în spațiu, fără intermediul firelor metalice. Acelaș lucru s'a demonstrat și prin descoperirea răsodelor X, cari sunt tot niște raze electrice.

Dacă oxigenul, care de asemenea în stare gazoasă nu se poate percepe cu simțurile noastre poate fi furat în caz când e acumulat în baloane de cauciuc, apoi pentru ce electricitatea n'ar constitui obiectul unui asemenea delict, mai ales că în acest din urmă caz (când e înmagazinată în acumulatorii), se poate exercita asupra ei *contrectatio*, adică aprehensiunea de fapt.

În cele din urmă, electricitatea produsă de om derivă din o *cauză eminamente materială*, căci reprezintă o transformare a combustibilului (căr-buni, petrol sau lemne), a muncii lucrătorilor și a mișcării mașinilor. Prin sustragerea electricității proprietarul ei suferă o pierdere reală în patrimoniul său material, căci e nevoit a completa lipsa printr'o consumare mai mare de combustibil și printr'o muncă mai intensă a lucrătorilor și a mașinilor. Autorul sustragerii câștigă în cazul de față tocmai cea ce proprietarul pierde. Dacă sustragerea electricității se face într'ascuns și fără știrea proprietarului ei, în scop fraudulos de a-și-o însuși pe nedrept, evident că un asemenea fapt întrunește pe deplin elementele delictului de furt prevăzut și pedepsit de art. 306 și 308 Cod. penal.

Dacă ne punem însă din punctul de vedere al sustragerii frauduloase a energiei fizice în general, chestiunea socotim că nu poate suferi o altă soluțiune.

Se știe că actualmente în fizică este pe deplin dovedit și experimentat științificește că, în afară de electricitate, energia existentă în natură se prezintă și sub forma căldurii, luminei, mișcării (travaliu), afinității moleculare, care la rîndul ei e identică cu gravitațiunea corpurilor; cu alte cuvinte, toate aceste fenomene fizice nu sunt altceva de cît niște derivațiuni, niște moduri de manifestare a energiei universale. Mai mult încă, prin ajutorul unor anumite procedee fizice, toate fenomenele arătate pot fi ușor transformate una în alta. Așa de exemplu, electricitatea poate fi transformată în căldură, în lumină, sau în mișcare și vice-versa. Tocmai acest fapt constituie proba cea mai vădită că energia electrică e ceva fizic.

Dacă e așa, și dacă pe de altă parte recu-

noaștem că electricitatea, ca formă a energiei universale, poate forma obiectul unui furt, atunci de sigur că și toate celelalte forme ale energiei universale, precum lumina, căldura, mișcarea pot să alcătuiască obiectul unui furt, în cazul bine înțeles când, prin ajutorul oare-căror procedee sau instrumente, ar deveni posibilă sustragerea frauduloasă a lor din patrimoniul proprietarului.

Așa de exemplu faptul unui individ de a sustrage în mod fraudulos căldura de la caloriferul unei instalațiuni, prin mijlocul unei țevi adaptate la conductele aceluia calorifer, poate fi fără îndoială calificat ca un *furt de căldură*. Un alt exemplu de furt de energie (travaliu, muncă), asemănător în totul cu sustragerea frauduloasă a electricității, ar fi credem utilizarea frauduloasă (într'ascuns și fără drept) a muncii unui cal sau a unei părechi de boi, aparținînd altei persoane. Actualminte însă în drept un asemenea fapt n'ar putea da loc de cît la o acțiune în daune, derivând din *quasidelict*.

În ultimii ani, chestiunea furtului de electricitate s'a ivit, sub diferite nuanțe, și înaintea instanțelor judecătorești din alte state, cari au decis în mod cu totul deosebit de cît cum am vădut că a hotărât Curtea de casație din Germania.

În Italia, Curtea de apel din Aquila, prin decizia din 25 Maiu 1898, a hotărît ca și Casația germană, că teoria furtului cuprinsă în art. 402 Cod penal italian nu poate fi aplicabilă la sustragerea frauduloasă a electricității, pentru că articolul arătat prevede furtul unui lucru mișcător, iar nu a electricității, care este un fluid, ce nu se poate cântări și pipăi, a cărui sustracțiune nu e pedepsită de nici o dispoziție din legea respectivă.

Curtea de casație din Roma, sesizată în urma recursului Ministerului public, cu judecarea acestei afaceri, prin decizia din 13 Iulie 1898, casează hotărîrea arătată, stabilind că art. 402 Cod penal italian protejază de o potrivă proprietatea orî cărui lucru mobil; că lucru mobil poate fi acela care se poate lua cu mîna, sau să poate mișca singur dintr'un loc într'altul; în fine că furtul lucrurilor mișcătoare constă în atingerea doloșivă a dreptului de proprietate. Curtea observă că electricitatea poate fi legalminte considerată ca o proprietate mișcătoare, aparținînd exclusiv persoanei care a produs-o prin munca și mijloacele sale proprii. Acela care 'și însușește acest produs pentru a trage foloase din el, să face culpabil de furtul unui obiect, care are caracterul juridic al unui bun mișcător.

«În adevăr, zice Curtea din Roma, dacă legea

recunoaște această calitate tuturor lucrurilor susceptibile de posesiune, care au o valoare și pot fi strămutate dintr'un loc în altul, aceste elemente le însușește și electricitatea.

Ea a fost, în adevăr, închisă într'un fir conducător și este supusă unei posesiuni private, care se exercită prin acte externe și cu folosință exclusivă; ea are o valoare intrinsecă și incontestabilă care o face să devie obiectul unui contract și izvorul unor foloase corelative; ea în fine este reținută în mișcările sale, regulată în parcursul său și în locurile în care ea trebuie să se desvolte; ea este supusă sustracțiunii, care este elementul esențial și constitutiv al furtului.

Electricitatea nu poate fi desbrăcată de caracterul său mobil, prin simpla împrejurare că ea este incorporală. Legiuitorul a prevăzut furtul lucrurilor mișcătoare, fără a excepta pe acele care nu pot fi cântărite. Aceste lucruri având o existență juridică legea singură poate să le rădăce foloasele de care ele se bucură, ear nu pretinsa rațiune de neponderabilitate, care este de ordine pur fizică și materială⁽⁴⁾.

În Franța, instanțele judecătorești au calificat tot-deauna sustragerea frauduloasă a electricității ca furt.

Așa de exemplu, tribunalul corecțional din Troyes, prin sentința din 7 Noembrie 1893, a decis că individul care, fără știrea companiei cu care contractase un abonament pentru luminarea cu electricitate, întrebuințează o lampă pentru care nu are încă contor și consumă ast-fel electricitate fără a plăti prețul ei, comite un furt⁽⁵⁾. Tribunalul din Toulouse, într'o ipotesă aproape analoagă, a decis prin sentința din 12 Mai 1897, că sustragerea frauduloasă a electricității întrunește elementele delictului de furt. Aceași soluțiune a fost acceptată și de Curtea de apel din Toulouse⁽⁶⁾.

Cu toată jurisprudența constantă în această privință a instanțelor judecătorești din Franța, M. Roux, autorul interesantei monografii intitulate «*Le vol et l'électricité*», susține necesitatea votării unei legi speciale, care să califice ca furt ori ce deturnare frauduloasă a energiei electrice⁽⁷⁾. R. Garraud, în ultima ediție din 1901 a cunoscutului său tratat de drept penal, în care atinge puțin chestiunea furtului de electricitate, opinează că nu e nevoie de nici o lege specială în această privință, art. 379 Cod. pen. fr. fiind

suficient pentru a pedepsi deturnarea frauduloasă a electricității⁽⁸⁾.

În Anglia, sustragerea frauduloasă a electricității a fost asimilată cu furtul simplu încă prin legea din 8 August 1882⁽⁹⁾.

În Germania, din cauza înțelesului restrâns al cuvântului *Sache* din art. 242 Cod. penal german, și față de jurisprudența constantă a Curții de Casație, arată mai sus, guvernul imperiului, pentru a proteja noul bun descoperit de știința omenească, a făcut de s'a votat actualmintea de parlament o lege nouă, care califică ca delict special deturnarea frauduloasă a electricității⁽¹⁰⁾.

La noi în România, chestiunea furtului de electricitate pentru întâia oară a fost tratată de d. D. Alexandresco în adnotațiunea sa enunțată mai sus și acum de curând în volumul al VII-lea al Comentariilor sale. D-sa împărtășește în totul părerea Curții de casație din Roma, susținând că «calitatea de lucru mișcător nu poate fi contestată electricității în mod serios, pentru că acest produs al materiei, de și este incorporal și nu poate fi cântărit, totuși are o existență obiectivă și poate face obiectul unei posesiuni private, prin urmare și a unei sustracțiuni frauduloase⁽¹¹⁾».

În jurisprudență, primul caz, pe cât cunoaștem, de sustragere frauduloasă a electricității s'a prezentat înaintea tribunalului din Dolj, care, prin sentința recentă din 19 Septembrie 1902, califică ca abuz de încredere prevăzut și pedepsit de art. 322, 323 Cod. penal, faptul unui individ, «de a-și însuși în mod fraudulos, prin un supliment de instalare, necunoscut usinei de electricitate, curentul electric, împedecându-l prin aceste mijloace, de a trece prin contorul așezat în acest scop, și conducându-l direct la becurile de lumină, în dauna usinei de electricitate»⁽¹²⁾.

Am văzut mai sus că tribunalul din Troyes, într'o ipotesă analoagă, a calificat faptul ca furt. Asemenea și Curtea de Casație francesă a calificat ca furt faptul unui individ, care, contractând un abonament cu compania apelor, modifică, fără știrea acesteia, aparatul de distribuție a apei, în scop de a-și procura o cantitate mai mare, de cât avea drept în baza abonamentului său⁽¹³⁾.

Vespasian Erbiceanu

Magistrat, Iași

⁽⁸⁾ Vezi Garraud, vol. V, pag. 384—385

⁽⁹⁾ Vezi *Annales de législ. étrang.* din 1883, pag. 269.

⁽¹⁰⁾ Vezi *Zeitschrift für die gesammte etc.* vol. XX, pag. 459.

⁽¹¹⁾ Vezi *Curierul Judiciar*, 1900, No. 59; D. Alexandresco, *op. cit.*, vol. VII, pag. 622 *ad notam*.

⁽¹²⁾ Vezi *Curierul Judiciar*, 1902 No. 79.

⁽¹³⁾ Vezi *Dalloz Period.*, 88 1. 93.

⁽⁴⁾ Decisia e publicată în *Rivista penale*, vol. XLVIII, pag. 343, și în *Pandect. Period.*, 1900, partea 5, pag. 17. Ea a fost publicată în traducere românească în *Curierul Judiciar*, 1900, No. 59, însoțită de o adnotație foarte judicioasă, datorită penei distinsului profesor D. Alexandresco.

⁽⁵⁾ Vezi *Dalloz Period.*, 95. 2, 102.

⁽⁶⁾ Vezi *Dalloz Period.*, 92. 7, 367 și *Sirey*, 1902. 2, 185.

⁽⁷⁾ Vezi *Journal des Parquets*, 1900, pag. 85—92.

Secretar de avocat. Caută a intra un absolvent a Facultății de Drept, de condiție și cu pretențiuni modeste în vederea practicei, A se adresa la Redacție.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, Secț. II

Audiența de la 1 Iulie 1902

Președenția D-lui D. HÂNȚESCU, Consilier

Bernhard Kofler cu Elie Racoviță și Dumitru Crețu

Cambie. — Aval. — Garantarea prin aval a trăgătorului. — Necontestarea cambiei la scadență pentru neplată. — Dacă dăătorul avalului pentru trăgător este scos din oblig. — (Art. 297 din Codul comercial).

Când dăătorul avalului dă acest aval pentru trăgătorul cambiei, dănsul nu mai poate invoca neîndeplinirea formalităților prescrise de Codul de comerț pentru neplată, ast-fel că acest garant prin aval nu poate fi scos din obligația sa, fiind că posesorul cambiei nu ar fi protestat-o la scadență și nici ar fi îndeplinit formalitățile pentru conservarea acțiunii cambiale.

Decisiunea 289/902. — Casată, sentința comercială a trib. Bacău No. 1/902, în urma recursului făcut de Bernhard Kofler în proces cu Elie Racoviță și Dumitru Crețu.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l președinte N. Mandrea;

Pe d-l avocat I. G. Saita în desvoltarea motivelor de casare; și

Pe d-l avocat Crupensky în combateri;

Deliberând,

Asupra motivului de casare:

«Exces de putere și violarea art. 296, 297 și 350 C. com. Tribunalul de Bacău după ce stabilește că Elie Racoviță era garant al acceptantului cambiei, obiect al acțiunii, judecă totuși că acest garant nu poate fi obligat la plata cambiei ce garantase întemeindu-și această părere pe o interpretare cu totul greșită atât a textului cât și a spiritului sus citatelor texte de lege, pe condițiuni de echitate fără nici un temei».

Având în vedere că se constată că I. Crețu emite o cambie în ordinul societății de asigurare «Generală», garantată prin aval de Elie Racovița; — că la termenul de plată nu s'a făcut actul de protest și nici s'a îndeplinit formalitățile pentru conservarea acțiunii cambiale; că posesorul cambiei, societatea Generală, acționând și pe Racoviță, tribunalul prin sentința supusă recursului declară că garantul prin aval, e scos din oblig. pentru că, precum se susține de tribunal, posesorul cambiei avea să îndeplinească conf. art. 297 al. ultim Cod com. și în contra dăătorului avalului, toate actele care sunt trebuincioase pentru conservarea acțiunii cambiale având a se protesta cambia pentru neplată;

Considerând că dacă totuși subscriitorii unei cambii răspund în mod solidar către posesorul cambiei, consecuențele însă pentru neobservarea formalităților prescrise de Codul de comerț pentru cas de neplată nu sunt aceleași pentru posesorul cambiei neglijent față cu trăgătorul, față cu giranții, față cu garantul cu aval; că față cu trăgătorul acesta fiind în principiu obligat, el nu se poate sustrage îndatoririlor din cauza neîndeplinirii formalităților; — că giranții din contră nefiind de cât garanții ei pot tot-d'a-una invoca neîndeplinirea formalităților; iar în cât privește pe garantul prin aval condiția acestuia e aceeași cu cea a obligatului pentru care a intervenit: prin urmare, fie că a intervenit pentru trăgător, fie că a intervenit pentru giranți, fie că el a intervenit pentru acceptant;

Că dar precum trăgătorul și acceptantul nu pot invoca neîndeplinirea formalităților, asemenea și garantul nu poate invoca: — Că din cont-ă garantul prin aval pentru un girant e în drept a invoca neîndeplinirea formalităților necesare pentru conservarea acțiunii cambiale; că în acest sens este a se înțelege ultimul aliniat din art. 297 Cod. de comerț;

Considerând că în speță garantul prin aval intervenind pentru trăgător, el nu poate invoca neîndeplinirea formalităților prescrise de Codul de comerț pentru neplată, tocmai fiind-că el a intervenit pentru trăgător;

Că așa fiind motivul de casare e întemeiat.

Pentru aceste motive, Curtea, casează, etc.

Adnotație. — Inalta Curte de casație, dă justa aplicare a art. 297 al. 3 Cod com., în privința îndeplinirii formalităților necesare pentru conservarea acțiunii cambiale față de dăătorul de aval, și în speța judecată decide, cu drept cuvânt, că, dăătorul de aval pentru trăgător într-o cambie nedomiciliată, nu se poate opune la plata ei de și nu s'a făcut în contra lui protest pentru neplată.

În adevăr, avalul nu e alt ceva de cât o garanție dată în formă cambiară: «*plata cambiei poate fi garantată prin aval*» (art. 296 al. 1) și «*dăătorul avalului ia asupra-și îndatoririle persoanei pentru care se face garant*» (art. 297 al. 1). Cine se servă de aval dovedește că are puțin credit și atunci i se cere, pentru el, o garanție și această garanție este avalul. Garantează dar avalul și cambia și persoana pentru care se dă; are deci două aspecte, după cum se consideră dăătorul de aval în raport cu posesorul cambiei, sau cu cel pentru care se dă avalul. Ambele raporturi sunt de natură cambiară, însă pe când primul este de regulă numai de natură cambiară, cel d'al doilea e dominat de complexul raporturilor personale pentru care a fost dat avalul, așa: 1) Avalul cade dacă obligațiunea celui pentru care s'a dat este inexistentă; 2) Avalul garantează numai pe obligații posteriori ai celui pentru care se dă avalul (art. 298 C. com.), dacă acesta plătește, dăătorul de aval nu mai răspunde pentru plata cambiei. Deci adevărata doctrină a avalului nu se poate determina de cât ținând seamă de ambele aceste 2 spețe de raporturi (1). Ast-fel fiind avalul, adică o obligațiune cambiară pe care dăătorul lui ș'o ia direct către ori ce posesor al titlului, ca toate obligațiunile cambiare, e o obligațiune autonomă, de sine stătătoare și posesorul titlului trebuie se îndeplinească către dănsul toate actele ce sunt necesarii pentru conservarea acțiunii cambiale către persoana pentru care s'a dat avalul (art. 297 al. 3), căci el este considerat pentru aceste acte conservatorii ale acțiunii cambiare ca un *alter ego* al celui pentru

(1) Ces. Vivante, IV, No. 1682.

care a dat avalul, și fie acesta *trăgătorul* fie *emitentul* fie *acceptantul* sau *girantul*, el rămâne obligat direct pentru acela din ei pentru care a garantat.

De regulă, existența unui aval nu impune nici o formalitate mai mult, nu face necesar vr'un protest contra celui ce dă avalul. Ast-fel, protestul contra acceptantului sau emitentului unui bilet la ordin sau cambie nedomiciliată și protestul contra unuia din aceștia într'o cambie domiciliată, conservă acțiunea cambială de regres contra tuturilor obligațiilor cambiari și deci și contra dă-tătorului de aval (art. 350 Cod com.). Inșă, legea a crezut de cuviință că aceasta nu e destul, a-tunci când protestul trebuie făcut contra însăși persoanei pentru care a fost dat avalul, spre a conserva acțiunea cambiară contra ei, precum e în cazul unui acceptant prin intervențiune (art. 293 al. 2, 327 Cod com.); în acest cas protestul trebuie să se facă nu numai contra acceptantului prin intervenție ci și în contra dă-tătorului de aval, pentru că trebuie să se îndeplinească către dă-tătorul de aval toate actele necesarii spre a conserva acțiunea cambiară către cel pentru care se dă avalul (art. 297 al. 3 Cod com.). Posesorul cambiei care a îndeplinit actele necesarii pentru conservarea acțiunei cambiale poate să execute acțiunea cambiară după alegerea sa contra tuturilor obligațiilor cambiari (art. 343) și deci și contra dă-tătorului de aval mai înainte de orî cine. Dacă nu este nici un act conservator de făcut, spre exemplu: în cazul unui aval dat de acceptantului unei cambii nedomiciliate, posesorul poate să se rădice contra dă-tătorului de aval chiar mai înainte de a executa sau interpela pe acceptant. Este adevărat că legea prescrie de a prezenta cambia pentru plată în ziua scadenței la locul arătat într'insa (art. 310 Cod. com.), dar această regulă nu are sancțiunea decadenței în lege; prezentarea nu e un act necesar conservării acțiunei contra acceptantului și deci nu se poate considera ca necesară contra dă-tătorului de aval (297 al. ult). Din contră dacă protestul contra celui pentru care se dă avalul e necesar pentru a conserva acțiunea cambiară contra lui, precum e în cazul acceptantului prin intervenție (art. 293) dă-tătorul de aval e liberat dacă protestul nu s'a făcut contra trasului, contra acceptantului prin intervențiune și contra dă-tătorului de aval, pentru că protestul contra trasului e act necesar pentru a conserva acțiunea cambiară contra acceptantului prin intervențiune (art. 322, 327 Cod. com.); protestul contra acceptantului prin intervenție e necesar pentru a conserva acțiunea contra acceptantului (art. 293, al. 2, 327 No. 3 Cod. com.); protestul contra dă-tătorului de aval e necesar pentru că

trebuie să se îndeplinească și față de el toate actele necesarii pentru a conserva acțiunea contra acceptantului prin intervenție (art. 297 al. ult). Să nu se zică ca omisiunea protestului contra acceptantului prin intervenție nu vatămă posesorului care a făcut protestul contra dă-tătorului de aval, pentru că posesorul are obligația de a conserva acțiunea cambiară contra celui pentru care se dă avalul, în care cas dă-tătorul de aval poate să fie subrogat în drepturile posesorului către cel pentru care se dă avalul, și pierderea acțiunilor cambiale contra celui pentru care se dă avalul, liberează pe dă-tătorii de aval (art. 298 C. com.)⁽²⁾.

Iată în ce sens trebuie înțeles ultimul aliniat din art. 297 Cod. com., pe lângă cele arătate în esență de Inalta Curte de casație.

C. N. Toneanu

TRIBUNALUL JUDEȚULUI BOTOȘANI

Audiența de la 29 Noembrie 1902

Președenția D-lui M. C I O L E I, Președinte

Olga Svecinsky cu I. G. Ciolac și altul, poprire.

Sentința No. 550.

Poprire. — Societate. — Creditorii personali ai unui asociat. — Dacă pot popri aportul social și creanțele societății. — (Art. 455 și 494 Pr. civ.; art. 1825 C. civ.).

Creditorii personali ai unui asociat neavând drepturi mai întinse de cât asociatul obligat către Societate, nu pot popri sumele de bani cuvenite Societății, când după alcătuirea dintre părți, beneficiile realizate intră în aportul social, formând cu el un tot indiviz.

Dispozițiunile art. 494 Pr. civ. și 1825 C. civ., aplicabile creditorilor personali ai unui coerede, în caz de urmărirea nemîșcătoarelor succesiunii, sunt aplicabile și societăților, a căror avere ar consta din bunuri mișcătoare, pentru că motivul de a decide e același în toate cazurile unde există o indivisiune, fie că indivisiunea ar rezulta dintr'o Societate sau din o succesiune.

Creanța datorită Societății urmînd ca potrivit clauzelor contractului de societăți să se verse în fondul social așlat în indivisiune, nu poate fi poprită de creditorii personali ai unui asociat nefiind determinată și lichidă porțiunea ce s'ar cuveni debitorului lor. Alt-fel s'ar distruge întrebuințarea creanței sociale, care inchezășuesce în primul rînd plata datorilor sociale, de la destinațiunea ce i s'a dat prin actul de tovărășie, aducându-se atingere drepturilor asociațiunii și provocându-se, prin împedizarea operațiunilor sale,

⁽²⁾ Ces. Vivante; IV, No. 1692.

lichidațiunea societății înainte de termenul convenit.

De aci reesă că cea ce s'ar putea, în specie, urmări de creditorii personali e numai interesul ce datornicul lor are în asociațiune, pentru că numai acesta face parte din patrimoniul său.

Tribunalul,

Având în vedere poprirea făcută de d-l Ilie C. Ciolac a sumei de lei 22015 bani 40, în mâinile d-lui Director al societății de asigurare «Generala» din București, sumă datorită de societate ca daune, provenite din grindină, pârșilor Ioan G. Ciolac și Samoil Schlesinger, debitorii ai reclamantului cu suma de 32000 lei, câștiul moșilor Călugăreni și Costeștii, sub arendate de reclamant zărilor pârșii asociați la exploatarea acestor moșii, poprire junctonată cu poprirea d-nei Olga Sviecinsky, creditoare personală a pârșului Ciolac.

In ceia ce privește poprirea d-lui Ilie C. Ciolac:

Având în vedere că creanța sa derivând din asociațiune nu se contestă de pârșii; că reprezentantul societății de asigurare «Generala» recunoaște că aceasta datorează pârșilor suma de 10162 lei, că dar poprirea urmează a fi validată până la concurența acestei sume.

In ceia ce privește poprirea d-nei Sviecinsky:

Având în vedere că dacă majoritatea autorilor e de acord a recunoaște că societățile civile nu constituie o personalitate juridică distinctă de persoana asociaților, nu'i mai puțin adevărat că e de esența acestor societăți ca aportul social adus și beneficiile realizate, în cazul când după alcătuirea dintre pârși intră în aportul social spre a forma un tot indiviz, să serve la destinațiunea societății și să nu poată fi deturnate de la o atare destinațiune prin urmări exercitate de persoana care nu posedă o creanță contra asociațiunii pentru că în acest caz s'ar lovi în însăși existența acestor societăți.

În principiu, alt-fel, nu s'ar putea explica cum pe de o parte legea să autorize înjghebarea societăților civile, iar pe de alta să permit creditorilor personali ai asociaților să provoace, prin urmărirea porțiunii indivize a debitorului lor în asociațiune, disoluțiunea societății înainte de termenul stabilit prin contractul dintre pârși.

Diferitele rîndueli speciale prescise de legiuitor cu privire la întocmirea și funcționarea societăților, cum e de pildă dispozițiunea art. 1830 C. civ. care dispune, că se aplică la împărșirea averii societății între asociați, rînduielele privitoare la împărșirea eredității, dovedesc ca prisosință intențiunea legiuitorului ca în interesul ocrotirii societăților să nu acorde creditorilor personali ai unui asociat mai multe drepturi de cât are însuși asociatul obligat către societate. Alt-fel s'ar permite, indirect, unui asociat retragerea aportului său; orî, el nu are drept la restituirea acestui aport și nici creditorii personali, cari în această privință nu au un drept mai întins de cât datornicul lor. El nu poate fi retras de cât la termenul stipulat prin actul de asociațiune și cu sarcina pentru asociat de a plăti mai întâi datoriile sociale (În acest sens Delange, Troplong, Duranton, Duvergier și alți autori V. și Laurent, t. 26, No. 267, pag. 280. Contra: Zachariae, adnotat de G. Massé et Vergé, t. IV, pag. 444; V. și Fuzier Herman Cod. adnot., t. III, No. 14, pag. 501).

Obiecțiunea reclamantei că prin această interpretare s'ar aplica societăților, a căror avere constă în bunuri mișcătoare restricțiunea din art. 1825 C. civ. (2205 francez) combinat cu art. 494 Pr. civ., aplicabilă creditorilor personali a unui coerede numai în caz de urmărirea nemiscătoarelor, e nefondată, pentru că, cum bine se exprimă Laurent, motivul de a decide e același în toate cazurile unde există indiviziune, fie-că indi-

viziunea ar rezulta dintr-o societate saă din o succesiune (V. Laurent, t. 26, pag. 363 și 364).

Având în vedere că din art. 11 din contractul de to-vărășie dintre pârșii Ciolac și Löbel, substituit mai târziu prin Schlesinger, autentificat de tribunalul Botoșani, se constată că beneficiile ce s'ar realiza anual nu se vor împărși între asociați ci se vor fructifica, convenindu-se între pârși că nu vor fi considerate ca folos și nu se vor putea împărși ca atare, de cât ceia ce va rămâne ca câștig la expirarea anilor de to-vărășie, iar în anii de perderi se va recurge la foloasele adunate în anii buni; că de aici reiese că voința pârșilor a fost ca veniturile să formeze una cu capitalul pus în asociațiune;

Având în vedere că creanța ce pârșii, în calitate de asociați o au contra societății de asigurare, potrivit cu această clauză din contract, nu poate fi poprită, de reclamantă, creditoare personală a lui Ciolac, pentru-că, urmând a fi vărsată în fondul social aflat în indiviziune, propriu vorbind, nu 'i datorită acestui din urmă, nefiind determinată și liquidă în sensul art. 494 din noua procedură civilă, porțiunea ce 'i s'ar cuveni din acest fond. În cas contrar s'ar distrage întrebuițarea creanței sociale, care închezășuiește, în primul rînd, plata datorilor sociale, de la destinațiunea ce 'i s'a dat prin actul de to-vărășie, aducându-se atingere drepturilor asociațiunii și provocându-se, prin împedizarea operațiunilor ei, lichidațiunea societății înainte de termenul convenit.

De aci reiese ceia ce s'ar putea, în specie, urmări, de reclamantă, e numai interesul ce debitorul ei Ciolac are în asociațiune, pentru că numai acesta face parte din patrimoniul său; că prin urmare, poprirea cată a fi invalidată.

În privința daunelor cerute de d-l Ioan G. Ciolac, ele nefiind justificate cată a fi respinse.

Apreciind asupra cheltuelilor de judecată cerute de reprezentantul societății de asigurare «Generala», le fixează la suma de 40 lei.

Pentru aceste considerente, redactate de d-l Judecător de ședință Corneliu Botez, admite cererea și validează poprirea făcută de d-l Ilie C. Ciolac și invalidează poprirea făcută de d-na Olga Sviecinsky.

(ss) M. I. Ciulei, Corneliu Botez

JURISPRUDENȚĂ STREINĂ

CURTEA DE APEL DIN LYON

Audiența de la 15 Iunie 1901

Președenția D-lui BUSSIÈRE, Președinte

D... contra soșilor M...

Responsabilitate civilă. — Sifilis. — Copil. — Doică. — Părinți. — Lipsă de prudență și vigilență din partea părinților. — Responsabilitatea lor către doică. — (Art. 1382 C. civ., 998 C. rom.).

Părinții, cari încredințează alăptarea copilului lor unei doice (mancă), pot fi declarați responsabili de dauna adusă doicei prin comunicarea unei boli sifilitice de către copil, atunci când boala de care era atins copilul are un caracter ereditar și congenital și când această stare, presupusă cunoscută cel puțin de unul din soși, precum și starea fizică a copilului, trebuie să atragă atenția lor, cu-toate-că copilul era sănătos în aparență și avea la naștere greutatea normală.

Această soluție este mai cu samă admisibilă atunci când părinții ar fi putut ușor să și dea socoteală de

starea în care se afla copilul, și ar fi putut să'l iea de la doică înainte de comunicarea bolei.

Curtea,

Considerând că, atât din raportul experților cât și din cele-lalte acte aflătoare la dosar, rezultă că, în momentul când femeia D... a primit, spre alăptare, în calitate de doică, de la soții M... copilul lor nou născut, era sănătoasă, și că din primele zile chiar ale alăptării, copilul a fost recunoscut atins de sifilis; Considerând că din termenii acestui raport rezultă cu certitudine că boala n'a putut fi comunicată copilului de doica sa; că puțin timp, după aceasta, femeia D... s'a găsit atinsă de sifilis, constatându-se că ea a căpătat această boală de la copilul ce'i fusese dat spre alăptare; Considerând că sifilisul de care era atins copilul s'a manifestat prin accidente generale, care nu lasă nici o îndoială asupra caracterului său ereditar și congenital; că este de principiu în medicină că ori-ce boală sifilitică, care se manifestă în cele două prime luni ale vieții prin accidente de asemenea natură, provine din ereditate; Considerând că, în asemenea condițiuni de origină presupusă cunoscută cel puțin unuia din soți, starea fizică a copilului trebuia să deștepte atențiunea părinților, cu-toate-că, după experți, cari au vădut copilul, el părea a fi sănătos și avea greutatea normală; — Considerând că îndată după esirea copilului din casa părintească, la 21 Martie 1897, starea sănătății sale lăsa de dorit și că imediat după primirea sa la doică, trei medici au constatat succesiv asupra trupului său fenomenele caracteristice ale sifilisului, de care a și murit la vârsta de o lună; — Considerând că este inadmisibil, în specie, ca părinții să nu fi vădut, în momentul când copilul a părăsit casa părintească, starea în care el se găsea; că față cu poziția și starea lor, ei aveau datoria de a'l lua de la doică înainte de a se comunica boala acesteia din urmă; și că ei nu pot să invoace în această privință vre-un caz de forță majoră; — Considerând că atât din spiritul legii cât și din natura lucrurilor rezultă că judecătorii pot să impute, în această privință, părinților cea mai mică lipsă de prudență și de vigilență; că, deci, cu drept cuvânt, soții M... sunt chemați a răspunde astăzi de comunicarea acestei boli femeii D...; că Curtea are elementele necesare pentru a aprecia dauna suferită de reclamantă; — Pentru aceste motive, reformă sentința trib. din St. Étienne (care apără pe părinți de ori-ce răspundere), condamnă pe soții M... a plăti reclamantei solidar 2000 lei cu titlul de daune, etc.

(Din Sirey, 1902. 2. 40).

Observație. — Faptul părinților de a da la mănă un copil bolnav de sifilis, sau de altă boală contagioasă, constituie neapărat din partea lor o culpă, care 'i face responsabili de daune către mănă, dacă această din urmă dovedește că a devenit bolnavă prin alăptarea acelui copil, și dacă părinții, sau măcar unul din ei, erau puși în pozițiune, după cum era în specie, de a cunoaște starea în care se afla copilul; căci, în asemenea caz, ei sunt culpabili de lipsă de prevedere și de vigilență. Jurisprudența s'a pronunțat în tot-d'auna în acest sens. Veđi Curtea din Paris, Sirey, 86. 2. 174, și Dreptul din 1884, No. 19. Pand. Périod. 1897. 2. 214. D. P. 97. 2. 365.

Aceiași responsabilitate apasă asupra biurourilor de plasare sau stabilimentelor publice, precum ar fi, de exemplu: Institutul Grigorian din Iași, atunci când copilul, înainte de a fi încredințat

la mănă, n'a fost supus unui examen medical, dacă mai ales starea în care el se găsea făcea să nască vre o bănuială în această privință, și dacă manca n'a fost prevenită de pericolul la care o expunea, în asemenea caz, alăptarea unui asemenea copil. Cpr. C. Bordeaux și Paris, Sirey, 72. 2. 15. Sirey, 93. 2. 72 și 103. D. P. 93. 2. 189. Veđi și Fuzier-Herman, *Code civ. annoté*, III, art. 1382, No. 2100 urm.

În baza acestor principii s'a decis de asemenea că medicul, care fiind chemat a visita un copil, constată că acest copil este atins de un virus contagios, precum este sifilisul, sau altul, este responsabil cătră mănă sau doică, dacă el n'a prevenit-o la timp, și dacă boala nu era comunicată încă în momentul constatărei. Cpr. C. Dijon D. P. 69. 2. 195. Fuzier-Herman, *op. și loco cit.*, No. 564 urm.

Pentru aceleași motive se va decide de bună samă că și doica, care prin alăptare, ar fi comunicat copilului o boală contagioasă, fie sifilisul, fie alta, va putea fi declarată responsabilă cătră părinții acelui copil, dacă ea nu 'i-a prevenit despre boala de care era atinsă. Veđi asupra acestor casuri speciale de responsabilitate, t. V al Comen-tariilor noastre, p. 449, nota 4.

Regulamentul organic al Țărei-românești prevede, în această privință, mai multe dispoziții înțelepte, din care vom reproduce numai două: «Doicele se vor îndatora a hrăni copiii ca niște maice adevărate, a-i căuta cu milă, a-i ține curați, într'un cuvânt a îngriji de dênșii cu durere de inimă. — Nicî-o doică să nu se primească până a nu se cerceta de doctorul institutului de are lapte bun și de este curată; tot acel doctor să fie dator să altuiască copiii la vremea cuviincioasă, etc.» (art. 28, 29 Regul. org. al Țărei-românești, Capit. VIII, anexa No. 2, Capit. II, s-a II-a)

D. Alexandresco

BIBLIOGRAFIE

A apărut volumul VII, partea II din *Tratatul de drept civil* de d-l

DIM. ALEXANDRESCO

Acest volum coprinde materia:

AUTORITATEA LUCRULUI JUDECAT

(18 coli de tipar)

— PREȚUL 6 LEI —

În acest preț intră și tabla analitică de materii a întregului vol. al VII-a, care coprinde *Teoria probelor* și completează vasta materie a Obligațiunilor.

Acest volum, precum și cele precedente, se găsesc la autor în Iași, și la D-l Codreanu la Redacția acestui ziar, de unde se pot procura contra valoare.

S'a pus sub tipar, vol. VIII, care va cuprinde *contractul de căsătorie și vânzare*.